

Tvorcovia, distribútori a historici diskutovali v Univerzitetnej knižnici v Bratislave o samizdate

Tlačová správa: Bratislava 12. októbra 2018

Vydavatelia, redaktori, tlačiarci a distribútori samizdatových časopisov a literatúry z čias komunizmu na území bývalého Československa sa 12. októbra stretli na konferencii *Deň samizdatu. Necenzurovaná tlač pred Novembrom 1989*. Podujatie organizoval Ústav pamäti národa v spolupráci s Občianskym združením samizdat.sk a Univerzitnou knižnicou v Bratislave. V priestoroch prednáškovej sály sa stretli nielen účastníci vedeckej konferencie, ale aj pamätníci a disidenti tej doby.

Za Univerzitnú knižnicu v Bratislave otvorila konferenciu riaditeľka úseku knižničných činností Monika Lopusanová. „Aj pracovníci UKB v minulosti preukázali odhodlanie a hrdinstvo, keď tajne pozbierali periodiká – dobové mimoriadne vydania z augusta 1968, aké by zločinný režim najradšej z archívu a histórie dejín navždy vymazal. Tie sa zachovali nielen vďaka hrdinstvu novinárov, ktorí ich písali a vydávali, ale aj vďaka odhodlaniu pracovníkov vtedajšej UKB túto – dnes - jedinečnú zbierku zozbierať a uchovať. Preto zvlášť vítame konferenciu na tému samizdatu na pôde Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Verím, že pomôže pripomenúť a nezabudnúť na to, že sloboda - a nielen sloboda slova - nie je zadarmo,“ povedala v príhovore.

V dvoch paneloch konferencie vystúpilo desať prednášajúcich, medzi nimi predseda OZ samizdat.sk, ktoré spravuje rovnomenný portál o slovenských samizdatoch, zástupcovia českých vydavateľov samizdatov, napríklad riaditeľ knižnice Libri prohibiti, predstavitelia slovenského samizdatu najmä z Bratislavy a Košíc a historici ÚPN a Univerzity Komenského.

Medzi témami, ktoré otvorili, boli katolícky, ochranársky či občiansky samizdat na Slovensku i v Česku, vnútropolitické a zahraničnopolitické súvislosti samizdatu, tajná tlač a distribúcia samizdatových materiálov či neznáme periodické kresťanské a skautské samizdaty. Záver podujatia vyplnila moderovaná diskusia s viac ako desiatimi aktérmi samizdatu a verejnosti.

Vypočúť si prednášky a diskutovať o témach samizdatu prišlo vyše sto poslucháčov. Podujatie sprevádzala výstava o samizdatovej tvorbe, ktorú pripravil Pavol Hric, a výstava niektorých samizdatov z Archívu ÚPN a zo zbierky tajného tlačiara Františka Petráša. Na podujatí bol vystavený tlačiarsky stroj samizdatov Cyklos.

Konferencia sa konala pri príležitosti 30. výročia procesu s tvorcom samizdatu Ivanom Polanským a vznikom Výboru solidarity s Ivanom Polanským. Dňa 12. októbra 1988, teda presne pred tridsiatimi rokmi, podpísalo 92 českých a slovenských disidentov vyhlásenie na podporu kresťanského aktivistu Ivana Polanského (1936 - 2015), ktorý bol 17. júna 1988 odsúdený za vydávanie a šírenie samizdatu na štvorročný trest odňatia slobody (vo väzbe strávil viac ako rok). V texte rezolúcie adresovanej politickým predstaviteľom ČSSR sa okrem iného uvádzalo: "*...my, nezávislí vydavatelia a publicisti rôzneho kultúrneho a politického zamerania, rôznych vierovyznaní i bez vyznania, činíme to isté, čo Ivan Polanský. ... Združení vo Výbore solidarity s Ivanom Polanským obraciame sa so všetkou rozhodnosťou na štátne a politické vedenie našej krajiny: ... Vyzývame vás, aby ste buď Ivana Polanského prepustili na slobodu, alebo ... že uväzníte nás všetkých.*"

Na konferencii bola prezentovaná kniha o samizdate *Hlas Slovenska*.

Keďže sloboda slova nie je dodnes v mnohých častiach sveta samozrejmosťou, signatári vyhlásenia, vydavatelia samizdatu, redaktori a distribútori založili v Prahe 12. októbra 2016 tradíciu neformálneho Dňa samizdatu. Jej pokračovaním bolo v spolupráci s ÚPN takéto stretnutie 12. októbra 2017 v Bratislave, ako aj tohtoročná konferencia Deň samizdatu. Necenzurovaná tlač pred novembrom 1989 v UKB.

Fotogaléria z konferencie (autorom fotografií je Ľudovít Zupko):

<https://www.ulib.sk/sk/podujatia/fotogaleria-videoprezentacie/fotogaleria/fotogaleria-konferencie-den-samizdatu/>